

PRORAČUN Država je najbolj varčevala pri sofinanciranju občinskih projektov; za plače uslužbencev največ do zdaj

Rez investicij ali kako je Križanič sčaral manj ši primanjkljaj

Monika Weiss, Karl Lipnik, Jure Ugovšek
finance@finance.si

Čeprav je bil primanjkljaj državnega proračuna lani za 36 milijonov manjši od načrtovanega – namesto 1,767 milijarde evrov je bil »le« 1,731 milijarde evrov – pa podrobnejši pregled pokaže klavrne razmere. Kar 351 milijonov evrov je država na primer privarčevala pri investicijah, zlasti občinskih.

Manjši primanjkljaj od načrtovanega ima nekaj napak. Prva je ta, da je vlada nazadnje popravljala proračun konec septembra, torej le tri mesece pred koncem leta. Država je že sredi leta zmanjšala pričakovanja in pošteno skrčila pričakovane prihodke in s tem tudi odhodke. Kljub temu so bili prihodki 487 milijonov evrov manjši od popravljanih načrtov. Prihodki državnega proračuna so lani znašali 7,548 milijarde evrov, kar je sicer malo več kot leta 2009, a kar šest odstotkov manj od načrtov (nazadnje prilagojenih septembra lani). V primerjavi z načrti je država najbolj pogrešala prihodke iz evropskega proračuna. Ti so sicer dosegli rekordnih 732 milijonov evrov, kar pa je 300 milijonov za načrti.

Velika luknja pri davku od dobička

Država je bila preveč optimistična tudi pri večini domačih virov. V primerjavi z letom 2009 je največja luknja

nastala pri davku od dohodka (dobička) podjetij, ki se je sedel kar za 37 odstotkov, na 448 milijonov evrov. Pobrana dohodnina se je skrčila za šestino in je lani znašala 902 milijona evrov. Je pa država lani pobrala 2,94 milijarde evrov davka na dodano vrednost, kar je 3,6 odstotka več kot leta 2009. Trošarin se je lani nabralo za 1,44 milijarde evrov, kar je 1,7 odstotka več kot leta 2009, a vseeno odstotek manj od vladnih načrtov.

Šestodstotna rast odhodkov

Tekoči odhodki države so bili kar šest odstotkov večji kot leta 2009. Najbolj, za kar 46 odstotkov, so se v primerjavi z letom 2009 povečala plačila obresti za najeta posojila. Skupaj je država lani plačala 477 milijonov evrov obresti za najeta posojila. Transferji brezposelnim so lani znašali 216 milijonov evrov, kar je 23 odstotkov več kot predlanskim. Plače in izdatki zaposlenim so se na medletni ravni povečali za 0,6 odstotka in dosegli 1,05 milijarde evrov. Med prihranki državne uprave so se na medletni ravni za petino znižali stroški pisarniškega materiala, ki so lani znašali 79 milijonov evrov. Upad je posledica zamrznitve stroškov v zadnjih treh mesecih.

Varčevanje pri investicijah, zlasti občinskih

In kje je država varčevala? Že julija lani rebalansiran državni proračun je

močno okleštil sredstva za investicije. Konkretno: z rebalansom so se investicijski odhodki zmanjšali s 737,4 na 471,5 milijona evrov (največ, za 75 milijonov so bila znižana sredstva za državne ceste in železnice). Investicijski transferji pa so se z rebalansom znižali z 933 na 809,5 milijona evrov (največ, za 69 milijonov so bili znižani transferji zasebnim podjetjem, črtana pa je bila recimo tudi gradnja potniškega terminala na letališču Jožeta Pučnika).

Kljub temu znižanju pa je država do konca leta 2010 dejansko dosegla »le« 369,1 milijona evrov investicijskih odhodkov ali 78 odstotkov načrtovanih in 560 milijonov evrov investicijskih transferjev ali le 69 odstotkov načrtovanih. Skupno je torej država s tem, da je še dodatno varčevala pri že skrčenih investicijah, privarčevala še 352 milijonov evrov.

MF potrebuje več dni za seznam neizvedenih investicij

In kdo je bil zaradi tega varčevanja pri investicijah, zaradi katerih je vlada dosegla načrtovani primanjkljaj, prikrajšan? Kateri projekti konkretno niso bili izpeljani?

S finančnega ministrstva seznama investicij, ki so bile z rebalansiranim proračunom načrtovane, a ne izvedene, včeraj nismo dobili. Prosili smo sicer za tri vrednostno največje projekte, ki niso bili izvedeni, in

zakaj. Seznam pričakujemo danes.

Za plače malenkost manj

Država je za plače in druge izdatke zaposlenim lani namenila 1.046.994.392 evrov, kar je 2,9 milijona manj kot v julijem rebalansu proračuna, a še vedno 6,4 milijona evrov več kot lani in največ do zdaj. Za to leto namepravajo za plače in druge izdatke zaposlenim nameniti 14,5 milijona evrov oziroma poldrugi odstotek manj kot lani, prihodnje leto pa še pol odstotka manj. Ob inflacijskih pritiskih in minulih težnjah sindikatov javnega sektorja po zvišanju plač bo zmanjšanje teh izdatkov težavna naloga vlade. ●

Pristojni mečkajo z zakoni za plačilno disciplino

Vlada na današnji seji še ne bo obravnavala svežnja predlogov treh zakonov, ki naj bi povečali plačilno disciplino. Predloge zakonov je včeraj obravnaval pristojni odbor vlade, a bodo zaradi dodatnega usklajevanja za obravnavo na vladi pripravljeni šele prihodnji teden, smo izvedeli. Nato morajo prestati še potrditev v državnem zboru. Katere vsebinske spremembe bodo prvotni predlogi doživeli, še ni dokončno, strokovna javnost je imela več pripomb. Pri zakonu o preprečevanju zamud pri plačilih številni menijo, da bi bilo primernejše, če bi zapadle neplačane obveznosti v sistem pobota morali prijavljati upniki, in ne sami dolžniki, kot predvideva predlog. S spremembami zakona o DDV naj bi sankcionirali davčne zavezance, ki ne plačajo računa v predpisanem roku; davčno obveznost bodo morali povečati v višini prej uveljavljenega odbitka DDV. Prek sprememb zakona o javnem naročanju pa se za podizvajalce naj ne bi štela več podjetja, ki so po zakonu o gospodarskih družbah povezana s ponudnikom. S tem naj bi do neposrednih plačil dejansko prišli pravi dobavitelji. **M. W.**

F REZANJE

Čemu se je vlada odrekla in kako je dosegla manjši primanjkljaj?

Iz proračunskih podatkov o investicijskih odhodkih in transferjih je mogoče razbrati:

- Občine so lani iz proračuna dobile za 147 milijonov evrov investicijskih transferjev manj, kot je bilo predvideno v proračunu (252,8 namesto 400 milijonov).
- Za novogradnje, adaptacije in rekonstrukcije je šlo 43 milijonov evrov manj, kot je bilo predvideno v proračunu (162,7 namesto 206 milijonov evrov).
- Javna podjetja in družbe v lasti države in občin so lani prejeli 38,5 milijona evrov investicijskih transferjev

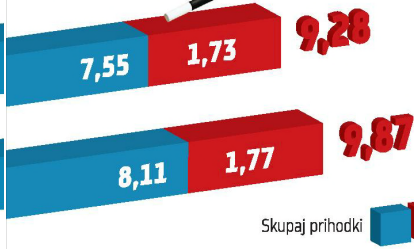
manj, kot je bilo predvideno v proračunu (61,1 namesto 99,7 milijona).

- Zasebna podjetja so prejela 18,5 milijona evrov investicijskih transferjev manj, kot je bilo predvideno v proračunu (109,9 namesto 128,4 milijona evrov), posamezniki ter zasebniki pa 18,3 milijona evrov manj (34 namesto 52,4 milijona evrov).
- Najbolj se je torej varčevalo pri občinski infrastrukturi ter projektih, ki bi morali biti sofinancirani, tudi iz EU.

PRIMERJAVA OCENE IN DEJANSKEGA LANSKEGA PRORAČUNA SLOVENIJE
 ► v mrd EUR

Dejanski proračun Slovenije v 2010

Julijski rebalans proračuna za leto 2010

Razlika med ocenjenim in dejanskim primanjkljajem
35.918.331 EUR

Skupaj prihodki Proračunski primanjkljaj

www.nis.si